

Πρακτικά

1^η συνάντηση διαβούλευσης του προγράμματος

ACEPT-AIR LIFE 09 ENV/GR/000289 με θέμα:

«Ανάπτυξη ενός Εργαλείου Άσκησης Περιβαλλοντικής Πολιτικής και εξοικονόμησης πόρων για τη μείωση της ρύπανσης αιωρούμενων σωματιδίων στον αέρα»

(Αίθουσα πνευματικού κέντρου του Ιερού Ναού Αγίου Νικολάου,
Χαλάνδρι, 14/12/2011)

Εναρκτήριο λόγος του Δημάρχου Χαλανδρίου και Προέδρου του Συνδέσμου για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη των Πόλεων, κ. Γ. Κουράση.

Στο χαιρετισμό του ο Πρόεδρος του Συνδέσμου αναφέρθηκε στις δράσεις που αναπτύσσει ο ΣΒΑΠ με στόχο τη βιώσιμη ανάπτυξη των πόλεων ενώ τόνισε την σημασία που δίνει ο Σύνδεσμος στην συνεργασία με αξιόπιστους και καταξιωμένους φορείς όπως το Δημόκριτο, το ΚΑΠΕ και άλλους εγχώριους και ξένους εταίρους.

Το πρόγραμμα ACEPT-AIR όπως είπε, είναι ένα σπουδαίας σημασίας πρόγραμμα αφού αφορά ουσιαστικά στις επιπτώσεις που έχει η συγκεκριμένη ρύπανση από αιωρούμενα σωματίδια στην υγεία των Δημοτών και που η αναζήτηση των αιτιών παραγωγής εκπομπών των ρύπων αυτών μπορεί να συμβάλει στην μείωση του φαινομένου.

Τέλος ο κ. Κουράσης αφού ευχαρίστησε όλους τους συμμετέχοντες στην ημερίδα, ευχήθηκε καλή συνεργασία και καλή επιτυχία στο πρόγραμμα.

Περιγραφή του προγράμματος ACEPT-AIR από τον Συντονιστή, Δρ. Κ. Ελευθεριάδη (Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. «Δημόκριτος»)

Ο Δρ. Ελευθεριάδης παρουσίασε τους βασικούς στόχους και δράσεις του έργου ACEPT-AIR «Ανάπτυξη ενός Εργαλείου Άσκησης Περιβαλλοντικής Πολιτικής και εξοικονόμησης πόρων για τη μείωση της ρύπανσης αιωρούμενων σωματιδίων στον αέρα». Το έργο χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, στα πλαίσια του Προγράμματος «Life+ Environment Policy and Governance», και υλοποιείται από το Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. «Δημόκριτος», το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, την Άξων Περιβαλλοντική Ε.Π.Ε. και το Πολυτεχνείο Κρήτης. Ο τελικός στόχος του είναι να παρέχει στις Εθνικές αρχές σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο τα απαραίτητα δεδομένα και κατάλληλα εργαλεία για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων αιωρούμενων σωματιδίων (PM). Μεταξύ των ενδιαφερόμενων φορέων και πιθανών μελλοντικών χρηστών

των αποτελεσμάτων του έργου είναι: ο Συνδέσμος για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη των Πόλεων, ο οποίος είναι και συνδιοργανωτής της παρούσας 1^{ης} συνάντησης διαβούλευσης, το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής, ο Δήμος Θεσσαλονίκης, η Περιφερειακή ενότητα Μαγνησίας και Β. Σποράδων και ο Σύνδεσμος Εισαγωγέων / Αντιπροσώπων Αυτοκινήτων.

Ο Δρ. Ελευθεριάδης ξεκίνησε την παρουσίασή του με μια σύντομη εισαγωγή στο πρόβλημα της ρύπανσης από αιωρούμενα σωματίδια, καθώς και τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις που στοχεύουν στον έλεγχο των συγκεντρώσεων PM (Πίνακας 1).

Πίνακας 1. Οριακές τιμές συγκέντρωσης των σωματιδίων PM₁₀ και PM_{2,5} στην ατμόσφαιρα, σύμφωνα με την Οδηγία 2008/50/EK «για την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα και καθαρότερο αέρα για την Ευρώπη».

Σωματιδιακό κλάσμα	Περίοδος αναφοράς	Τιμή	Παρατηρήσεις
PM ₁₀ οριακή τιμή	1 ημέρα	50 µg/m ³	Ισχύει από 1/1/2005. Δεν πρέπει να υπερβαίνεται περισσότερο από 35 φορές ανά ημερολογιακό έτος.
PM ₁₀ οριακή τιμή	Ημερολογιακό έτος	40 µg/m ³	Ισχύει από 1/1/2005.
PM _{2.5} τιμή στόχος	Ημερολογιακό έτος	25 µg/m ³	Ισχύει από 1/1/2010.
PM _{2.5} οριακή τιμή	Ημερολογιακό έτος	25 µg/m ³	Προς επίτευξη έως την 1/1/2015
PM _{2.5} οριακή τιμή	Ημερολογιακό έτος	20 µg/m ³	Προς επίτευξη έως την 1/1/2020
PM _{2.5} υποχρέωση όσον αφορά την συγκέντρωση έκθεσης		20 µg/m ³	Προς επίτευξη έως το 2015.
PM _{2.5} στόχος μείωσης της έκθεσης	0 – 20 % μείωση της έκθεσης (σε σχέση με τον δείκτη μέσης έκθεσης κατά το έτος αναφοράς). Προς επίτευξη έως το 2020.		

Τα αποτελέσματα του έργου ACEPT-AIR αναμένεται να χρησιμοποιηθούν κατά την αξιολόγηση και αναθεώρηση της ισχύουσας Οδηγία της Ε.Ε. για τα αιωρούμενα σωματίδια (2008/50/EK), η οποία έχει προγραμματιστεί για το 2013, από την Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος (DG/ENV), η οποία χρηματοδοτεί και τα προγράμματα LIFE+.

Τα επιμέρους αναμενόμενα αποτελέσματα από την υλοποίηση των δράσεων του έργου είναι:

1. Λεπτομερής φυσικοχημικός χαρακτηρισμός των αιωρούμενων σωματιδίων (Αθήνα, Θεσσαλονίκη και Βόλος) και κατασκευή αντίστοιχων βάσεων δεδομένων χημικής σύστασης.
2. Βάσεις απογραφής πηγών εκπομπής αιωρούμενων σωματιδίων, για τις 3 αστικές περιοχές και τις 2 κατηγορίες πηγών (ανθρωπογενείς και φυσικές εκπομπές).
3. Ένα δημόσιο λογισμικό – εργαλείο για την εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων επιμερισμού της συμμετοχής των πηγών στις συγκεντρώσεις, μητρώα εκπομπών και βάση δεδομένων για το σχεδιασμό λήψης και αξιολόγησης μέτρων, με εκπαίδευση του προσωπικού που είναι υπεύθυνο για την παρακολούθηση της συγκέντρωσης αιωρούμενων σωματιδίων, στην χρήση του εργαλείου.
4. Μια σειρά Οδηγιών για την αποτελεσματική διαμόρφωση σχεδίου δράσης μείωσης της επιβάρυνσης σε PM για τις 3 αστικές περιοχές.
5. Δράσεις διάχυσης και ενημέρωσης όπως: Μια ιστοσελίδα με τις δραστηριότητες του έργου ACCEPT-AIR <http://www.aceptair.prd.uth.gr>, σεμινάρια εκπαίδευσης για καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, διεθνές συνέδριο με τη συμμετοχή φορέων λήψης πολιτικών αποφάσεων, μη κυβερνητικών οργανώσεων, μια απλοποιημένη έκθεση (Layman's report) για τις δράσεις, τα εργαλεία, τα αποτελέσματα του έργου σε τοπικό, εθνικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο.

Ο Δρ. Ελευθεριάδης παρουσίασε συνοπτικά τις επιμέρους δράσεις που έχουν σχεδιαστεί και υλοποιούνται. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στην ανάπτυξη του επιχειρησιακού εργαλείου για το σχεδιασμό, την αποτίμηση και την αξιολόγηση των παρεμβάσεων και των μεταβολών που επηρεάζουν τις παρατηρούμενες συγκεντρώσεις PM. Στα πλαίσια της συγκεκριμένης δράσης επιδιώκεται η συνεργασία με τους ενδιαφερόμενους φορείς - χρήστες, με στόχο:

- Την ενημέρωση και εκπαίδευσή τους στη χρήση του εργαλείου.
- Την παροχή προκαταρκτικών αποτελεσμάτων σχετικά με την επίδραση των μέτρων ελέγχου που έχουν εφαρμοστεί ή σχεδιάζεται να εφαρμοστούν στα επίπεδα συγκέντρωσης των PM στην ατμόσφαιρα.
- Την υιοθέτηση του εργαλείου ACCEPT-AIR από τις Εθνικές αρχές, με τελικό στόχο την ανάπτυξη μιας ολοκληρωμένης πολιτικής ελέγχου της σωματιδιακής ρύπανσης.

Παρουσίαση ομιλίας από την Καθ. Κ. Σαμαρά (Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης), με τίτλο: «Αιωρούμενα σωματίδια της Θεσσαλονίκης: Επίπεδα συγκεντρώσεων-Χημική σύσταση-Προέλευση»

Η Καθ. Σαμαρά παρουσίασε κάποια βασικά στοιχεία για τα χαρακτηριστικά, τις πηγές και τις επιπτώσεις στην υγεία των αιωρούμενων σωματιδίων. Στην συνέχεια εξήγησε την μεθοδολογία που θα χρησιμοποιηθεί για τον επιμερισμό της συμμετοχής των διαφορετικών πηγών στα παρατηρούμενα επίπεδα συγκέντρωσης PM και παρουσίασε κάποια αποτελέσματα από προηγούμενες μελέτες της ομάδας του Α.Π.Θ. Τέλος παρουσίασε τα αποτελέσματα της θερινής καμπάνιας μέτρησης των σωματιδίων PM₁₀ και PM_{2.5} που πραγματοποιήθηκε κατά τους μήνες Ιούλιο – Σεπτέμβριο 2011 στην Θεσσαλονίκη (Σχήμα 1).

ΕΓΝΑΤΙΑ (ΕΓΝ)
Περιοχή: Αστική-Κυκλοφορίας στο εμπορικό κέντρο της πόλης
ΕΠΤΑΠΥΡΓΙΟ (ΕΠΤ)
Περιοχή: Αστική-Υποβάθρου στην Άνω Πόλη

Σχήμα 1. Χάρτης της περιοχής Θεσσαλονίκης με τις θέσεις δειγματοληψίας PM_{2.5} και PM₁₀ (ΕΓΝ: Συμβολή οδών Εγνατίας και Ι. Δραγούμη ΕΠΤ: Επταπύργιο)

Παρουσίαση ομιλίας από την Δρ. Ε. Διαπούλη (Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. «Δημόκριτος»), με τίτλο: «Παρουσίαση της θερινής καμπάνιας μέτρησης αιωρούμενων σωματιδίων στην Αθήνα και τον Βόλο»

Η Δρ. Διαπούλη παρουσίασε τα αποτελέσματα της θερινής καμπάνιας μέτρησης των σωματιδίων PM_{10} και $PM_{2.5}$ στην Αθήνα και τον Βόλο. Οι μετρήσεις πραγματοποιήθηκαν κατά την περίοδο 7/7 – 3/8/2011 και 12/9 – 2/10/2011 στην Αθήνα (Σχήμα 2) και 7/8 – 6/9/2011 στον Βόλο (Σχήμα 3).

Σχήμα 2. Χάρτης της περιοχής της Αθήνας με τις θέσεις δειγματοληψίας $PM_{2.5}$ και PM_{10}
(1) Σταθμός αστικού υποβάθρου του Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. «Δημόκριτος»
(2) Ν. Σμύρνη: Σταθμός του Εθνικού Δικτύου παρακολούθησης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης.

Σχήμα 3. Χάρτης της περιοχής του Βόλου Αθήνας με τη θέση δειγματοληψίας στο κέντρο της πόλης, στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης.

Επιπλέον παρουσιάστηκαν και τα πρώτα αποτελέσματα από τις μετρήσεις αιωρούμένων σωματιδίων που πραγματοποιήθηκαν με χρήση ειδικού ερευνητικού οχήματος (Mobilab) στην ευρύτερη περιοχή της Αθήνας, σε συνεργασία και με τον Συνδέσμο για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη των Πόλεων και διάφορους Δήμους της περιοχής (Σχήμα 4).

Σχήμα 4. Κινητές μετρήσεις στο Λεκανοπέδιο Αττικής (με κόκκινες γραμμές σημειώνονται οι διαδρομές που πραγματοποιήθηκαν) και σταθερές μετρήσεις σε 9 περιοχές (όπως σημειώνονται στον χάρτη).

Στα πλαίσια της παρουσίασης των αποτελεσμάτων σχολιάστηκαν τα επίπεδα συγκέντρωσης που μετρήθηκαν στις διαφορετικές περιοχές, σε σχέση και με τα αντίστοιχα επίπεδα που καταγράφηκαν από τους πλησιέστερους σταθμούς του Εθνικού Δίκτυου Παρακολούθησης της Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης.

Παρουσίαση ομιλίας από την Δρ. Α. Πρόγιου (Άξων Περιβαλλοντική Ε.Π.Ε.), με τίτλο: «Διαχρονική εξέλιξη των εκπομπών από την οδική κυκλοφορία: Η περίπτωση της Ευρύτερης Περιοχής Αθηνών»

Η Δρ. Πρόγιου παρουσίασε κάποια πρώτα αποτελέσματα της συνεισφοράς των διαφορετικών πηγών στις συνολικές εκπομπές αιωρούμενων σωματιδίων και αέριων ρύπων (οξειδία του αζώτου, διοξείδιο του θείου, μονοξείδιο του άνθρακα, πτητικές οργανικές ενώσεις) για την περιοχή της Αττικής. Επιπλέον έδειξε πώς η διαχρονική εξέλιξη των συγκεντρώσεων των σωματιδίων PM₁₀ και των οξειδίων του αζώτου μέσα στην τελευταία δεκαετία παρουσιάζει ίδια μορφή με την αντίστοιχη εξέλιξη των εκπομπών από την οδική κυκλοφορία για τους δύο αυτούς ρύπους, υποδεικνύοντας την σημαντική συνεισφορά της συγκεκριμένη πηγής ρύπανσης στα παρατηρούμενα επίπεδα των συγκεντρώσεων. Στην συνέχεια παρουσίασε αναλυτικά αποτελέσματα της συνεισφοράς στις εκπομπές από οχήματα διαφόρων κατηγοριών και ηλικίας. Σύμφωνα με τα πρώτα συμπεράσματα της μελέτης που παρουσίασε, το σημαντικότερο ποσοστό των εκπομπών ανά κατηγορία οχημάτων οφείλεται στα παλαιότερης τεχνολογίας ελαφρά και βαρέα φορτηγά και δευτερευόντως στα ταξί και τα λεωφορεία. Ειδικότερα ως προς τις εκπομπές σωματιδίων, κρίσιμη παράμετρος είναι η συνεισφορά στις εκπομπές από τα βαρέα οχήματα και ειδικότερα αυτά παλαιάς τεχνολογίας. Ο υπολογισμός των εκπομπών και η αναγνώριση των πηγών ρύπανσης που συνεισφέρουν κατά το μεγαλύτερο ποσοστό αποτελούν σημαντικές πληροφορίες για την ανάπτυξη αποτελεσματικών μέτρων ελέγχου, στα πλαίσια μίας περιβαλλοντικής πολιτικής εξοικονόμησης πόρων.

Μετά το τέλος των παρουσιάσεων ακολούθησε συζήτηση με συντονιστή τον κ. Π. Καμάρια (Συνδέσμος για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη των Πόλεων). Συγκεκριμένα τέθηκαν τα παρακάτω ερωτήματα / θέματα προς συζήτηση:

1. Ο Αντιδήμαρχος Ν. Ιωνίας, κ. Π. Κωστάκης, σχολίασε τα αποτελέσματα που παρουσίασε η Δρ. Πρόγιου σχετικά με την συνεισφορά των οχημάτων παλαιάς τεχνολογίας στις εκπομπές σωματιδίων, θέτοντας το ερώτημα κατά πόσο θα πρέπει να κατευθυνθούμε προς την ευρεία χρήση οχημάτων νέας αντιρρυπαντικής τεχνολογίας ή προς την μείωση συνολικά της χρήσης οχημάτων. Τόνισε επίσης την ανάγκη για ελεύθερους χώρους πρασίνου και έθεσε ερώτημα σχετικά με τον πιθανό ρόλο τους στην μείωση των επιπέδων ρύπανσης.

2. Ο Αντιδήμαρχος Αμαρουσίου, κ. Σ. Τσιπουράκης, σχολίασε τα αποτελέσματα που παρουσιάστηκαν από την Δρ. Διαπούλη σχετικά με τα υψηλά επίπεδα συγκέντρωσης που καταγράφηκαν στα Βόρεια προάστια. Τόνισε την ανάγκη να πραγματοποιηθούν πιο μακροχρόνιες μετρήσεις, καθώς επίσης και να μελετηθούν οι αιτίες (μετεωρολογία, τοπικές πηγές ή ίσως μεταφορά ρύπανσης από το κέντρο της Αθήνας).
3. Η κα. Μ. Μηλα, εκπρόσωπος του Δήμου Κερατσινίου, έθεσε ερώτημα σχετικά με την πιθανή μορφή συνεργασίας των Δήμων με τους φορείς υλοποίησης του έργου και εξέφρασε το ενδιαφέρον του Δήμου Κερατσινίου να συμμετάσχει στην όλη προσπάθεια.
4. Ο κ. Ι. Λαζαρίδης, Δημοτικός Σύμβουλος Ν. Ιωνίας, σχολίασε τις υψηλές συγκεντρώσεις που μετρήθηκαν στα Βόρεια προάστια και έθεσε ερώτημα σχετικά με την συνεισφορά των πετρελαιοκίνητων οχημάτων στις εκπομπές. Επίσης ζήτησε να δοθούν στους Δήμους τα τελικά αποτελέσματα των μετρήσεων, όταν ολοκληρωθεί και η χειμερινή καμπάνια.
5. Ο Καθ. Α. Κούγκολος (Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας), σχολίασε το φαινόμενο της επιστροφής στην χρήση τζακιών και την καύση πελεττών ξύλου εξαιτίας την οικονομικής κρίσης. Τόνισε την ανάγκη λήψης μέτρων από την Πολιτεία με στόχο την ενθάρυνση χρήσης μη ρυπογόνων καυσίμων. Μια ιδέα θα ήταν η προώθηση της χρήσης φυσικού αερίου για την οικιακή θέρμανση, μέσω σχετικών επιδοτήσεων.
6. Ο κ. Α. Κελέσης, εκπρόσωπος του Δήμου Θεσσαλονίκης, τόνισε την ανάγκη χρήσης των αποτελεσμάτων του έργου για τον σχεδιασμό μιας ολοκληρωμένης πολιτικής ελέγχου της σωματιδιακής ρύπανσης.
7. Ο κ. Π. Καμάρας σχολίασε τις ελλείψεις που παρατηρούνται στο δίκτυο του φυσικού αερίου και προέτρεψε την Πολιτεία να προωθήσει την δημιουργία δικτύου και σε νέες περιοχές, δεδομένου ότι η ΔΕΠΑ δεν έχει υποχρέωση για περαιτέρω διεύρυνσή του.
8. Ο Αντιπεριφερειάρχης Μαγνησίας, κ. Α. Κοπανας, παρατήρησε ότι καταγράφηκαν πολύ υψηλές συγκεντρώσεις στον Βόλο τον Νοέμβριο (μέχρι και $500 \mu\text{g}/\text{m}^3$), με καθημερινές υπερβάσεις της οριακής τιμής. Τόνισε ότι η Περιφέρεια περιμένει με ιδιαίτερο ενδιαφέρον τα αποτελέσματα του έργου. Η Αναπλ. Καθ. Α. Χαλουλάκου (Ε.Μ.Π.), εξωτερικός αξιολογητής του έργου ACEPT-AIR, ζήτησε διευκρινήσεις για την συνθήκες μέτρησης των υψηλών συγκεντρώσεων (τύπος δειγματολήπτη, τοποθεσία). Η τιμή των $500 \mu\text{g}/\text{m}^3$ πιθανότατα να αναφέρεται σε μέση ωριαία τιμή και όχι 24-ωρη. Ο κ. Κοπανας συμφώνησε ότι ίσως η τιμή να είναι ωριαία, αλλά οι μέσες 24-ωρες συγκεντρώσεις ήταν επίσης υψηλές ($80 - 90 \mu\text{g}/\text{m}^3$). Οι μετρήσεις πραγματοποιήθηκαν στο κτίριο της Νομαρχίας.
9. Η Καθ. Κ. Σαμαρά (Α.Π.Θ.) σχολίασε ότι ο Νοέμβριος ήταν δύσκολος

μήνας από άποψη ατμοσφαιρικής ρύπανσης, και για την Θεσσαλονίκη, και γενικότερα την Β. Ελλάδα. Οι φθινοπωρινοί μήνες ευνοούν τις θερμοκρασιακές αναστροφές που οδηγούν σε αυξημένη ρύπανση.

Ο Δρ. Ελευθεριάδης πήρε τον λόγο για να απαντήσει σε κάθε ερώτημα / σχόλιο, με την σειρά που τέθηκαν:

1. Στόχος του συγκεκριμένου έργου είναι να μελετήσει το πρόβλημα της ρύπανσης από αιωρούμενα σωματίδια και να προτείνει σχετικά μέτρα με άξονα αποκλειστικά τις βασικές πηγές ρύπανσης και την δυνατότητα ελέγχου αυτών. Σε ένα δεύτερο στάδιο η Πολιτεία θα πρέπει να παραλάβει τα αποτελέσματα του έργου και να αξιολογήσει τα προτεινόμενα μέτρα με βάση και άλλα κριτήρια (κοινωνικά, οικονομικά κλπ.). Η Δρ. Πρόγιου επανέλαβε επίσης ότι στόχος των επιστημόνων είναι να παρέχουν στην Πολιτεία τις απαραίτητες πληροφορίες για την κατανόηση του προβλήματος. Εννοείται ότι κάθε μέτρο θα πρέπει να κρίνεται με βάση και κοινωνικο-οικονομικά κριτήρια. Επιπλέον ο Δρ. Ελευθεριάδης δήλωσε ότι είναι δύσκολο να ποσοτικοποιηθεί η επίδραση της ύπαρξης ελεύθερων χώρων πρασίνου στα επίπεδα ρύπανσης σε πολύ τοπικό επίπεδο. Η μελέτη της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και των βασικών παραμέτρων που την καθορίζουν τα επίπεδά της συνήθως πραγματοποιείται σε μια ευρύτερη χωρική κλίματα, καθώς μεγάλο ρόλο παίζει και η μεταφορά και διασπορά των ρύπων από περιοχή σε περιοχή. Επομένως τα αποτελέσματα συνήθως αφορούν διαφορές μεταξύ ευρύτερων περιοχών, όπως για παράδειγμα βόρεια, νότια, ανατολικά, δυτικά προάστια. Παρ'όλα αυτά, θα επιχειρηθεί η μελέτη μεμονωμένων περιοχών του Λεκανοπεδίου μέσω της επεξεργασίας των αποτελεσμάτων του κινητού εργαστηρίου Mobilab.
2. Η επίδραση της μετεωρολογίας στις μετρούμενες συγκεντρώσεις αιωρούμενων σωματιδίων μπορεί να είναι πράγματι σημαντική. Για τον λόγο αυτό, η μελέτη των επιπέδων σωματιδιακής ρύπανσης απαιτεί την πραγματοποίηση μακροχρόνιων μετρήσεων σε κάθε περιοχή, σε θερμή και ψυχρή περίοδο, έτσι ώστε η επίδραση των διαφορετικών μετεωρολογικών συνθηκών να εξισορροπείται και η μέση τιμή συγκέντρωσης που προκύπτει να είναι χαρακτηριστική της μέσης ετήσιας έκθεσης στην περιοχή.
3. Ο Δρ. Ελευθεριάδης διαβεβαίωσε ότι η ομάδα υλοποίησης του έργου θα βρίσκεται σε συνεχή επαφή με τους ενδιαφερόμενους Δήμους για την παροχή πληροφοριών και την ανταλλαγή απόψεων σχετικά με την εξέλιξη του έργου. Οι Δήμοι θα μπορούσαν επίσης να βοηθήσουν στην ερμηνεία του χημικού αποτυπώματος και στην αναγνώριση πηγών, παρέχοντας πληροφορίες για τις τοπικές πηγές που μπορεί να υπάρχουν σε κάθε περιοχή. Για παράδειγμα η πληροφορία για την έκταση της χρήσης

πελεττών σε μία συγκεκριμένη περιοχή θα μπορούσε να συσχετιστεί με τη βιομάζα που εντοπίζεται ως πηγή ΡΜ. Η πληροφορία για την ύπαρξη παράνομων χυτηρίων αν αυτά υπάρχουν πχ στην Καλλιθέα θα μπορούσε να είναι χρήσιμη στην ερμηνεία κάποιων μετρήσεων.

4. Σχετικά με τα υψηλά επίπεδα που μετρήθηκαν στα Β. Προάστια, ο Δρ. Ελευθεριάδης διευκρίνησε ότι παραδοσιακά παρατηρούνταν στις περιοχές αυτές υψηλές συγκεντρώσεις όζοντος, ενός ρύπου που είναι χαρακτηριστικός «καθαρότερων» περιοχών. Τα αποτελέσματα αποτέλεσαν έκπληξη και για την ομάδα υλοποίησης και θα εξεταστούν λεπτομερώς. Μια πρώτη πιθανή εξήγηση είναι η συχνή κίνηση του Mobilab σε περιοχές κοντά στην Εθνική οδό. Όσον αφορά τα πετρελαιοκίνητα οχήματα, έχουν γίνει σημαντικές βελτιώσεις στους κινητήρες νέας τεχνολογίας (EURO 5 και 6). Είναι σημαντικό όμως να μην επιτρέπεται η κυκλοφορία πετρελαιοκίνητων οχημάτων παλαιότερης τεχνολογίας σε αστικά κέντρα. Ο Αντιδήμαρχος Ν. Ιωνίας, κ. Π. Κωστάκης, σχολίασε ότι η Πολιτεία θα μπορούσε να συμβάλει επιβάλλοντας κάποια μέτρα στις εταιρείες εισαγωγής αυτοκινήτων. Για παράδειγμα τα φίλτρα για την κατακράτηση των σωματιδίων δεν περιλαμβάνονται στην βασική τιμή αγοράς των οχημάτων αλλά χρεώνονται επιπλέον, γεγονός που θα πρέπει να αλλάξει. Η Δρ. Πρόγιου σημείωσε ότι η πετρελαιοκίνηση συνδέεται και με μια σειρά άλλων μέτρων, όπως ο Πράσινος Δακτύλιος.

Μετά το τέλος της συζήτησης, ο Δρ. Ελευθεριάδης ευχαρίστησε όλους τους παρευρισκομένους. Η συνάντηση έκλεισε με κάποια τελικά σχόλια από τον κ. Καμάρα, ο οποίος πρότεινε την συγγραφή μιας συνοπτικής παρουσίασης της συνάντησης, προς ενημέρωση και των Δήμων οι οποίοι δεν κατάφεραν να παραστούν. Επιπλέον ενημέρωσε ότι ο Σύνδεσμος για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη των Πόλεων διαθέτει ένα όχημα με εξοπλισμό μέτρησης του θορύβου, της ακτινοβολίας και των αιωρούμενων σωματιδίων.

Τελικός στόχος θα πρέπει να είναι η δημιουργία ενός αστικού παρατηρητηρίου, για την μελέτη συγκεκριμένων δεικτών ρύπανσης, με σταθμούς σε διαφορετικούς Δήμους.